МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗУБАХА КАТЕРИНА ЮРІЇВНА

«ОБЛІК І АНАЛІЗ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ НА ПІДПРИЄМСТВІ»
(на матеріалах ПрАТ «Укроптбакалія»)

АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітнього ступеню «магістр»
за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

ЧЕРНІГІВ – ЧНТУ
2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, обліково-економічного факультету Чернігівського національного технологічного університету

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент
Андросенко Олена Олексіївна,
Чернігівський національний технологічний університет

Рецензент: головний бухгалтер
ПрАТ «Укроптбакалія»
Хлєбан Людмила Миколаївна

Захист відбудеться «21» травня 2018 року о 9.00 год. на засіданні екзаменаційної комісії у Чернігівському національному технологічному університеті

Завідувач кафедри
д.е.н., професор В.Г. Маргасова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕКРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Організація обліку виплат працівникам посідає одне з центральних місць в системі організації обліку на підприємстві. Розмір нарахованої заробітної плати, своєчасність і повнота розрахунків з працівниками впливає на якість праці найманих працівників та суму витрат підприємства. Досліджуючи організацію обліку виплат працівникам на підприємстві, варто зазначити, що в сучасних умовах господарювання ця ділянка обліку потребує більш детального вивчення для формування ефективної системи розрахунків. Постійні зміни законодавчо-нормативних документів щодо обліку оплати праці вимагають своєчасного здійснення уточнень в обліку і при відображенні інформації про виплати працівникам у звітності підприємства.

Питанням організації обліку та аналізу виплат заробітної плати працівникам займались безліч вчених-економістів, такі як: М.Т. Білуха, В.С. Василенко, П.М. Гарасим, Н.І. Дорош, Н.Л. Жук, В.С. Лень, Т.Г. Мельник, П.М. Мотюшко, Н.О. Овсюк, О.А. Петрик, О.Ю. Радченко, А.І. Радчук, Л.А. Сахно, Г.А. Семенов, А.М. Соколовська, В.В. Сопко, Б.Ф. Усач, П.Я. Хомин, С.В. Ярмішко. Результати своїх досліджень дістали відображення у численних наукових працях. Незважаючи на тривале і всебічне висвітлення проблеми обліку розрахунків з оплати праці, дана проблематика залишається актуальною [11].

Організація обліку виплати працівникам повинна забезпечити оперативний контроль за кількістю і якістю праці, за використанням засобів, що включаються до фонду заробітної плати і виплат соціального характеру [13].

Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та практичних аспектів організації обліку і аналізу виплат працівникам підприємства та розробці практичних рекомендацій з їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети в роботі сформульовані такі **завдання**:

– визначити економічну сутність поняття «виплати працівникам» та її нормативно-правове регулювання;

– розглянути форми та види виплат відповідно до стандартів бухгалтерського обліку;

– дослідити порядок документального оформлення розрахунків за виплатами працівникам;

– проаналізувати особливості розрахунків за виплатами працівникам, їх синтетичний та аналітичний облік;

– розглянути нарахування оплати праці, а також порядок відрахувань до фонду соціального страхування;

– провести комплексний аналіз стану галузі, до якої належить підприємство;

– ознайомитись з виробничо-організаційною структурою підприємства, його структурними підрозділами;

– проаналізувати показники фінансово-економічного стану та ефективність їх використання;

– оцінити вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства;

– запропонувати шляхи вдосконалення організаційно-методологічних положень організації обліку за виплатами працівникам.

Об'єктом дослідження є процеси облікового відображення й економічного аналізу виплат працівникам на підприємстві ПрАТ «Укроптбакалія».

Предметом дослідження є комплекс теоретико-методичних та практичних питань бухгалтерського обліку і аналізу розрахунків за виплатами працівникам.

Під час виконання роботи було використано такі загальнонаукові методи: методи аналізу та синтезу, метод індукції, метод абстрагування, документування, порівняння, метод системного аналізу, графічний метод.

Теоретичною основою роботи є нормативні документи, які регулюють питання обліку розрахунків з оплати праці підприємства, а також підручники, навчально-методичні посібники, монографії, наукові статті. Інформаційною базою дипломної роботи є законодавчі акти Верховної ради України, урядові рішення та постанови, облікова і звітна документація.

У процесі проведеного дослідження визначено шляхи та напрями удосконалення організації обліку виплат працівникам, а саме:

– ввести 4 форми відомостей бухгалтерського обліку в розрізі кожного виду виплат; – створити резерви під різні види виплат; – найголовнішою умовою поліпшення обліку виплат є автоматизація обліку; – наявність аудиторського відділу допоможе контролювати діяльність підприємства та оцінювати рівень її ефективності; - впровадження мотиваційних заходів (преміювання, надбавки, доплати) підвищить рівень ефективності праці робітників, виробничих підрозділів і підприємства в цілому; – запровадження внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці, що стануть чинником підвищення мотиваційної та стимулюючої ролі тарифних систем на підприємстві.

Для реалізації стратегії розвитку підприємства побудовано алгоритм її формування; розроблено стратегію на короткостроковий та довгостроковий період.

Результати досліджень були представлені на конференції «Юність науки–2018: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства».

Одержані результати можуть бути використані у господарській діяльності підприємства ПрАТ «Укроптбакалія».

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, 9 підрозділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Основний зміст викладений на 111 сторінках, робота містить 17 рисунків, 18 таблиць та 14 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи, сформульовані мета, завдання, предмет та об’єкт дослідження. Визначені методи та інформаційна база дослідження.

У першому розділі висвітлені теоретичні аспекти обліку та аналізу виплат працівникам на підприємстві; узагальнена нормативно-законодавча база, яка регулює порядок виплат працівникам.

Спираючись на МСБО 19 «Виплати працівникам», проаналізовано структуру виплат. З’ясовано, що фонд заробітної плати складається із основної, додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Узагальнено форми і системи оплати праці підприємства. Підприємство на власний розсуд може застосовувати різні форми і системи оплати праці, але найбільшого поширення отримали погодинна та відрядна форми оплати праці. Визначено нормативно-правову базу, яка регулює порядок нарахування та виплат працівникам.

У другому розділі досліджені тенденції та напрями розвитку харчової промисловості України. Проаналізовані показники фінансово-економічної характеристики діяльності підприємства. Визначені особливості організації і методики бухгалтерського обліку розрахунків за виплатами працівникам. Проведено аналіз витрат на оплату праці на підприємстві.

Проаналізовано стан галузі, до якої відноситься підприємство та його конкурентні позиції на ринку (рис. 1).

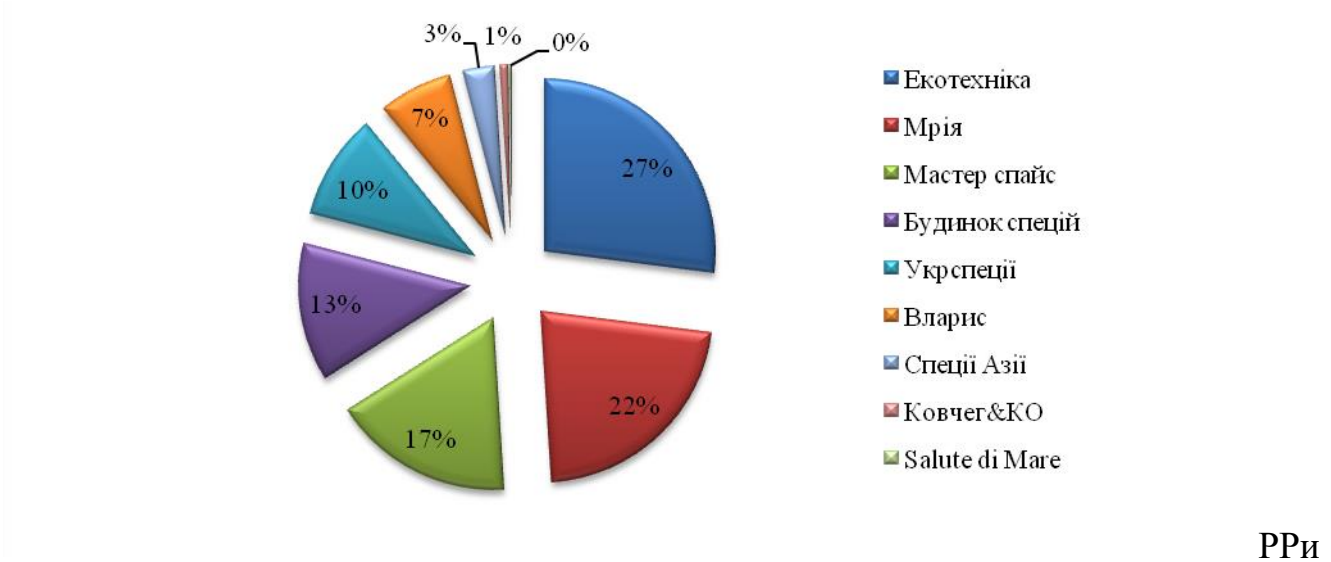

РРи

с.1. Обсяг реалізації спецій та прянощів на українському ринку (тис. грн.)

Досліджено динаміку складу майна та джерел фінансування. За моделлю прогнозування банкрутства Альтмана оцінено підприємство на ймовірність банкрутства (табл. 1).

Таблиця 1

Результати розрахунків моделі прогнозування банкрутства підприємства

Фактори	на початок періоду ($Z_1 1$)	на кінець періоду (Z_2)
x_1 – ліквідність	-0,32	-0,34
x_2 – прибутковість	0,02	0,02
x_3 – рентабельність	0,05	0,05
x_4 – прибутковість	1,28	1,17
x_5 – оборотність	0,49	0,51
Результати розрахунків	1,52	1,41

Розрахунки свідчать, що загроза фінансової кризи для підприємства ПрАТ«Укроптбакалія» існує, а тому підприємству необхідно застосовувати заходи для покращення фінансового стану.

Розглянуто організаційну структуру підприємства, та документи щодо організації обліку та аналізу виплат працівникам. Проаналізовано податкову та статистичну звітність підприємства. Підприємство працює на загальній системі оподаткування та подає наступну податкову звітність: Декларація з ПДВ, Звіт з ЄСВ, Звіт 1-ДФ, Декларація , податку на прибуток, Декларація земельного податку. Що стосується статичної звітності, то підприємство подає статистичні звіти з праці за трьома формами: форма № 1-ПВ (місячна), форма № 1-ПВ (квартальна) та форма № 1-ПВ (умови праці) (від 2018 року).

Аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства показав, що питому вагу складають витрати на оплату праці (рис 2).

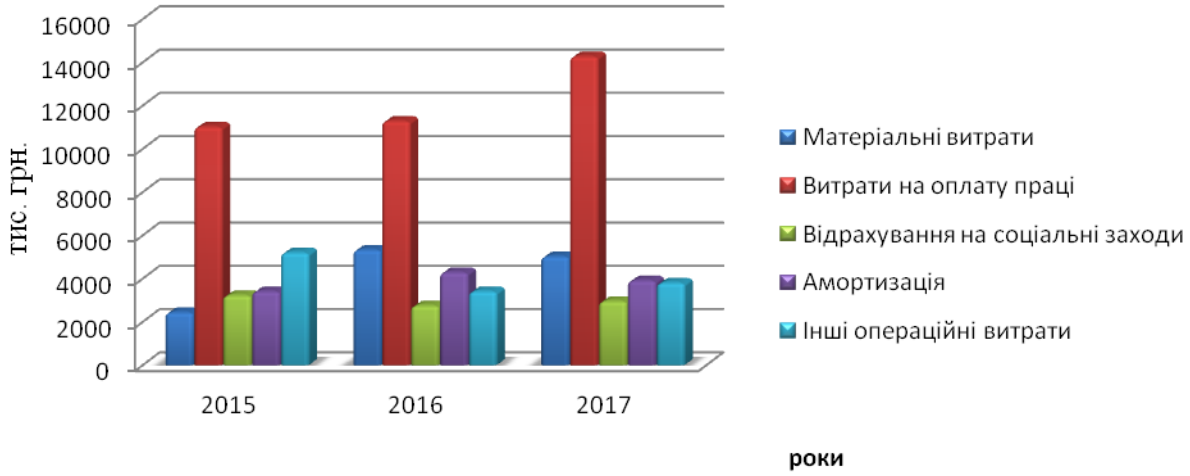

Рис. 2. Динаміка складу операційних витрат ПрАТ «Укроптбакалія»

Для розширеного відтворення, отримання необхідного прибутку та рентабельності, необхідно, щоб темпи росту продуктивності праці випереджали темпи росту його оплати. Якщо цей принцип не дотримується, то відбувається перевитрачання фонду заробітної оплати, підвищення собівартості продукції та відповідно, зменшення суми прибутку. Саме тому було проаналізовано темпи зростання заробітної плати та продуктивності праці. Результати досліджень свідчать про достатню завантаженість працівників, заробітна плата збільшується за рахунок інтенсивності праці (рис. 3).

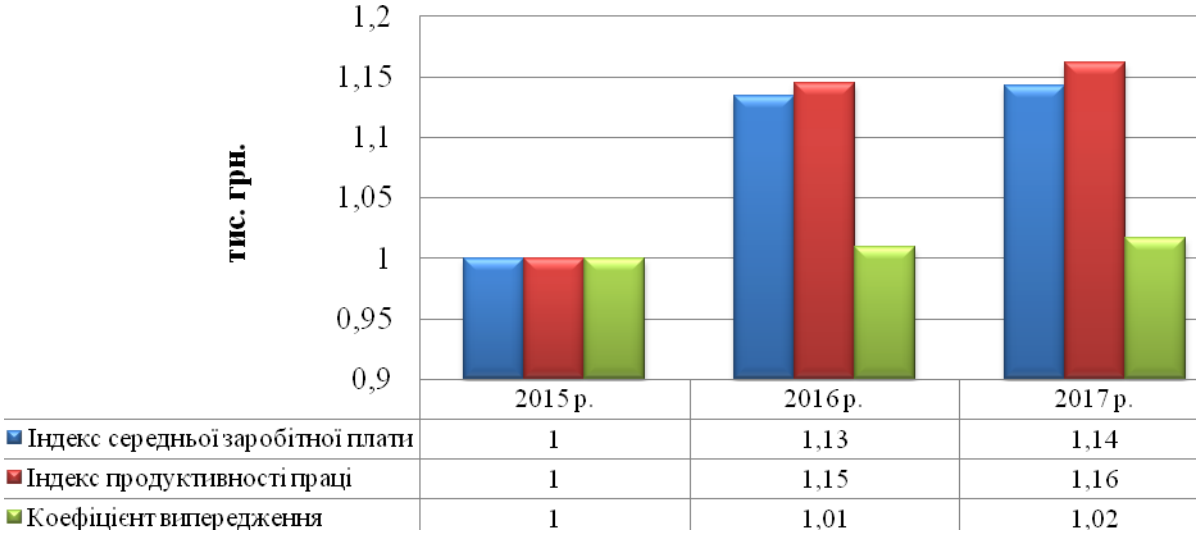

Рис. 3. Коефіцієнт випередження на ПрАТ «Укроптбакалія»

У третьому розділі розроблено та запропоновано стратегію розвитку підприємства, сформовані основні напрямки вдосконалення організації обліку виплат працівникам на підприємстві (табл. 2).

Таблиця 2

Напрямки вдосконалення організації обліку виплат працівникам на підприємстві

Завдання	Шляхи вдосконалення організації обліку виплат
Автоматизація	Для зменшення часу на опрацювання документів та підвищення оперативності при обробці даних варто вести автоматизований облік на всіх структурних підрозділах. Також можна всі комп'ютери під'єднати до однієї мережі для контролю за працівниками.
Відкриття нових субрахунків	Для відповідності вимог сучасного обліково-аналітичного забезпечення варто ввести нові аналітичні субрахунки (більш детально зображені на рис. 3.2) та нові форми відомостей.
Кадровий ресурс	Охоплюючи великий обсяг роботи, бухгалтер може припускатись помилок та несвоєчасно подавати звіти, саме тому варто найняти ще одну особу для розподілу обов'язків.
Витрати на виплати працівникам	Заробітна плата для підприємства є елементом витрат, а отже варто більш ретельно вирішувати наступні питання: вибір оптимальних систем і форм оплати праці, облік витрат на оплату праці за калькуляційними статтями і видами діяльності, визначення витрат на оплату праці у структурі майбутніх витрат.
Організація обліку виплат	Для правильної організації обліку виплат в наказі про облікову політику необхідно прописати найбільш досконалі методи ведення обліку розрахунків з працівниками; обґрунтувати вибір форм оплати праці та вказати чинники підвищення продуктивності праці.
Відкриття аудиторського відділу	Аудиторський відділ на підприємстві надасть рекомендації щодо ведення обліку.
Стимулювання, моральні заохочення	Впровадження матеріального та морального заохочення поліпшить працездатність та підвищить ефективність виробництва.
Контроль за поточною заборгованістю з оплати праці	Порядок нарахування та виплат заробітної плати суворо регулюється нормативними та законодавчими актами, для цього варто розробити графік документообігу для більш ретельного контролю за поточною заборгованістю з оплати праці.
– Забезпечення резерву	Створення резерву дасть можливість не завищувати одні види витрат та не занижувати інші. Для прикладу, можна використовувати для розрахунку планових сум відпусток та фонду оплати праці відповідні показники минулого року, скориговані на зміну середньоспискової чисельності працівників підприємства та офіційний прогнозований рівень інфляції на наступний рік.

ВИСНОВКИ

У сучасних умовах розбудови ринкових відносин облік розрахунків за виплатами працівникам посідає важливе місце в системі бухгалтерського обліку. Виплати працівникам – це широка система, що складається з поточних виплат, виплат по закінченні трудової діяльності, виплат при звільненні, виплат інструментами власного капіталу та інших довгострокових виплат. Головним видом короткострокових виплат працівникам є заробітна плата, яка водночас є і елементом витрат на виробництво, що включається до собівартості продукції, і головним чинником забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці. Основними елементами організації розрахунків з оплати праці є: нормування праці, тарифна система, форми та системи оплати праці.

При виконанні випускної кваліфікаційної роботи було визначено тенденції розвитку харчової промисловості, до якої відноситься підприємство. ПрАТ «Укроптбакалія» виготовляє спеції і прянощі, кулінарні добавки, приправи, а також десерти: желе та киселі. Підприємство за обсягами реалізації продукції на українському ринку займає друге місце та досить впевнено розвивається. Саме тому, було розглянуто основних конкурентів та наведені конкурентні переваги підприємства.

Досліджено організаційно-управлінську структуру та проаналізовано показники фінансово-економічної діяльності підприємства. Підприємство є ліквідним, проте має певні проблеми, так як в структурі джерел фінансування є висока частка поточних зобов’язань. Також воно є прибутковим, тобто має позитивний напрям діяльності підприємства.

За моделлю прогнозування банкрутства Альтмана проаналізовано очікувану платоспроможність підприємства. З’ясовано, що підприємство ПрАТ “Укроптбакалія” має високу ймовірність банкрутства, саме тому було наведено рекомендації в покращенні його фінансового стану.

Для визначення «стратегічного Плану» розвитку підприємства розроблено SWOT-аналіз, який вказав на сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, можливості його розвитку та потенційні загрози; побудовано алгоритм формування та реалізації стратегії розвитку підприємства.

З метою подальшого удосконалення організації обліку виплат працівникам було запропоновано наступне: ввести 4 форми відомостей бухгалтерського обліку в розрізі кожного виду виплат; створити резерви під різні види виплат;

найголовнішою умовою поліпшення обліку виплат є автоматизація обліку; наявність аудиторського відділу допоможе контролювати діяльність підприємства та оцінювати рівень її ефективності; впровадження мотиваційних заходів підвищить рівень ефективності праці робітників, виробничих підрозділів і підприємства в цілому; запровадження внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці будуть чинником підвищення мотиваційної та стимулюючої ролі тарифних систем на підприємстві.

АНОТАЦІЯ

випускної кваліфікаційної роботи на тему:

«ОБЛІК І АНАЛІЗ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ НА ПІДПРИЄМСТВІ»
(на матеріалах ПрАТ «Укроптбакалія»)

Дипломник: **Зубаха Катерина Юріївна**
Науковий керівник: **канд. екон. наук Андросенко Олена Олексіївна**
Спеціальність: **071 «Облік і оподаткування»**
ВНЗ: **Чернігівський національній технологічний університет**
Навчально-науковий інститут економіки
Місто, рік захисту: **Чернігів, 2018**
Робота містить: **117 сторінок, 18 таблиць, 17 рисунків, 84 список використаних джерел, 14 додатків.**

Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та практичних аспектів організації обліку і аналізу виплат працівникам підприємства та розробці практичних рекомендацій з їх удосконалення.

Завдання роботи:

– визначити економічну сутність поняття «виплати працівникам» та її нормативно-правове регулювання;

– розглянути форми та види виплат відповідно до стандартів бухгалтерського обліку;

– дослідити порядок документального оформлення розрахунків за виплатами працівникам;

– проаналізувати особливості розрахунків за виплатами працівникам, їх синтетичний та аналітичний облік;

– розглянути нарахування оплати праці, а також порядок відрахувань до фонду соціального страхування;

– провести комплексний аналіз стану галузі, до якої належить підприємство;

– ознайомитись з виробничо-організаційною структурою підприємства, його структурними підрозділами;

– проаналізувати показники фінансово-економічного стану та ефективність їх використання;

– оцінити вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства;

– запропонувати шляхи вдосконалення організаційно-методологічних положень організації обліку за виплатами працівникам.

Об’єктом дослідження є процеси облікового відображення й економічного аналізу виплат працівникам на підприємстві ПрАТ «Укроптбакалія».

Предметом дослідження є комплекс теоретико-методичних та практичних питань бухгалтерського обліку і аналізу розрахунків за виплатами працівникам.

У першому розділі висвітлені теоретичні аспекти обліку та аналізу виплат працівникам на підприємстві; узагальнена нормативно-законодавча база, яка регулює порядок виплат працівникам.

У другому розділі досліджені тенденції та напрями розвитку харчової промисловості України. Проаналізовані показники фінансово-економічної характеристики діяльності підприємства. Визначені особливості організації і методики бухгалтерського обліку розрахунків за виплатами працівникам. Проведено аналіз витрат на оплату праці на підприємстві.

У третьому розділі визначені шляхи вдосконалення організації обліку виплат працівникам на підприємстві, а саме: сформовано стратегічні напрямки розвитку підприємства з урахуванням різних аспектів його діяльності; запропоновано напрямки вдосконалення організації обліку виплат працівникам на підприємстві.

Результати досліджень були представлені на конференції «Юність науки–2018: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства».

Одержані результати можуть бути використані у господарській діяльності підприємства ПрАТ «Укроптбакалія».

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ, ЗАРОБІТНА ПЛАТА, ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИПЛАТ, МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА, ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИПЛАТ, СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ.